

Η ΑΓΓΛΙΑ, ΩΣ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΗ ΠΡΟ ΕΒΔΟ-
ΜΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΕ-
ΡΙΗΓΗΤΟΥ ΙΝΔΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 71.

‘Οἱ Ἀγγλοι,’ λέγει ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν, ‘δὲν ἔχουν συνήθειαν νὰ ἐπαινῶσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, μάλιστα δὲ τοὺς φαίνεται ἄτιμον νὰ ὁμιλῇ τις περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κατορθωμάτων. Ἄν ἐρωτήσης περὶ κάμμιζ μάχης ἀξιωματικόν, ὅστις διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ ἀνδρείας του συνετέλεσεν εἰς τὴν καλὴν αὐτῆς ἑκβάσιν, σ’ ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα ἀπλῶς καθὼς συνέβησαν. Ἐάν δ’ ἄλλος τις ἐγκωμιάξῃ τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν γενναιοῦτητα τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ (ἐνώπιόν του), στρέφει πάραυτα ἐκεῖνος πρὸς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ μένει σιωπηλὸς, ἀπὸ δὲ τὴν ὑπερβολικὴν αἰδῶ στᾶζει ὁ ἰδρῶς ἐκ τοῦ προσώπου του. Ἐν γένει λοιπὸν οἱ Ἀγγλοι δὲν νοστιμίζονται ποσῶς νὰ ἐπαινῇ τις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον, ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, λαμβάνουν ἐνόχλησιν καὶ δυσἀρέσκειαν. Οἱ περιαντολογοῦντες νομίζονται δειλοὶ, οἱ δὲ παράσιτοι καὶ κόλακες ψεύσται. Ὅθεν εἰς τὰς συναναστροφὰς δὲν συνειδίχεται ἡ κολακεία. * * * Τῶνόντι, ὑπάρχει τι μωρότερον τῆς κολακείας; καὶ μ’ ὅλον τοῦτο, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἰνδοστάν νομίζουν ὅτι ἡ κολακεία καὶ ἡ περιαντολογία καθιστάνουν αὐτοὺς πολὺ σημαντικωτέρους· ὡς, παραδείγματος χάριν, ἐάν τις μὲ χιλιούς πολυμόχδους ἀγῶνας τύχῃ νὰ φονεύσῃ μίαν ἀλώπεκα, περιφέρεται πανταχοῦ τρανοφώνως διακηρύττων, ὅτι ἐφόνευσε τ’ ἦν, καὶ μὲ τρόπον γενναιοτάτον στρέφει τοὺς μύστακας, καὶ φουσκώνει τόσον ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, ὥστε μόλις χωροῦν αὐτὸν τὰ φορέματά του.’

Τὰ ἐφεξῆς ἀληθεύουν μὲν ὡς πρὸς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουν πλέον οἱ ἐνταῦθα περιγραφόμενοι κακοῦργοι.—

Ἡ Ἀγγλία ἔχει ἐπίππους ληστὰς, ὅτινες ἀρπάξουν ἐπὶ τῆς λεωφόρου. Τινὲς τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι ἀπὸ περιπλοίτους οἰκογενείας· ἀλλ’ ἀσπτελόντες τὴν πατρικὴν αὐτῶν περιουσίαν εἰς τὰ παικτῆρια καὶ τὰ χαμαιτυπεῖα, κατανοῦν εἰς ἔνδειαν, καὶ τότε, ἄλλον ζωῆς πόρον μὴ ἔχοντες, δίδονται εἰς τὴν ληστείαν. Ἐνεδρεύουν εἰς τὰς πεδιάδας, εἰς τὰ δάση, καὶ εἰς τόπους ἱπομακρισμένους τῶν ἀνθρωπίνων κατοικιῶν. Καθὼς δὲ φανῇ ἄμαξα προσερχομένη, τρίζουν μὲ πιστέλαν εἰς τὴν χεῖρα, τὴν ὅποιαν παρουσιάζουσιν κατὰ κεφαλῆς τοῦ ὀχομένου, διατάσσουν αὐτὸν νὰ παραδώσῃ πῖν ὅ,τι ἔχει, ἂν θῇ καὶ νὰ σωθῇ· ὁ ἄθλιος, ἐντρομος, δίδει ὅλην τὴν μεθ’ ἑαυτοῦ περιουσίαν.’

Πολλὰς τὸ στάδιον τῶν παλληκαρίων τούτων παρίστανεν ἰδιότηας. Θάυμαζομένας κοινῶς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς ὁρμόν ζωῆς εὐτακτον ἀληθῶς ἀξιοθαυμάστους. Καὶ ἡ ἐναντιότης αὐτῆ τῶν ἰδιωμάτων τοῦ χαρακτῆρός των ἐφείλκε τὰ μέγιστα τὴν συμπάθειαν τοῦ ὅχλου. Ὅτι μὲν ἦσαν τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι,

6*γ’.

δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἀλλ’ εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγριότητος αὐτῶν ἦσαν πολλάκις εὐγενικοὶ—καθότι περιεποιούντο μὲ τινα ψευδοπολιτικὴν καὶ μὲ τι σέβας αὐτοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐρόβριζεν ἡ παρουσία των, καὶ κατεγύμνοναν αἱ ἀρπαγαὶ των· ἐν μίῳ δὲ τῶν χαμερπῶν καὶ ἀπόνων ληστεῶν ἦσαν καὶ γενναῖοι—διότι ἀπέτχαν ἐνίοτε ἀπὸ πρᾶγμα τι, τὸ ὅποιον ἰδιαιτέως πῶς ἐτίμα ὁ ἰδιοκτήτης, καὶ ἔβριπταν καίποτε ὀπίσω μικρὸν τι κλάσμα τῶν λαφύρων, διὰ τὰς ἀμέσους χρεῖας τοῦ ληστευθέντος. Ἦσαν γενναῖοι ὡς ὁ Ἀραβ, ὅστις, ἀφοῦ ἐπάρῃ ὅλην τὴν ἰδιοκτησίαν σου, ἀκόμη καὶ τὰ ἐνδύματα ὅσα φορεῖς, στρέφει πρὸς σὲ εὐμενέστατα, καὶ σὲ δίδει, ‘ἐν ὀνόματι Κυρίου,’ ἐπανωρόριον ἀπὸ τοὺς ὤμους του, διὰ νὰ σκεπᾶσῃ τὴν γυμνότητά σου.

Τὸ κατ’ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας ὑπερῆρσεν εἰς τὸν Μίρζαν, μολοντί πρὸς τὸ σημερινὸν παραβαλλόμενον εἶχε δυσἀρέστους τινὰς ἐλλείψεις. Ἰδοὺ τί λέγει.—

‘Εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ ἀνώτεραι τῆς κοινωνίας τάξεις ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των μὲ τρόπον πάντῃ διάφορον τοῦ ἡμετέρου· ἡμεῖς ἔχομεν τὸν διδάσκαλον εἰς τὴν οἰκίαν ὡς ὑπῆρέτην, καὶ δὲν ἀποστέλλομεν τοὺς υἱούς μας, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ πιάσῃ αὐτοὺς τὸ κακὸν ὄμμα· οἱ δὲ Ἀγγλοι πέμπουν εἰς μακρυνὰ παιδευτήρια καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

Διδάσκονται δὲ πρῶτον πάντων τὰ γράμματα τοῦ Ἀλφαβήτου, τὰ ἵποτα γράχονται ἐπὶ σανιδίου· ἔπειτα τοὺς δίδεται εὐκόλῃ τι μάθημα· μετὰ ταῦτα διδάσκονται νὰ ἀναγινώσκωσι τερπνοὺς μύθους καὶ ἱστορίδια, κατάλληλα εἰς τέκνων ψυχαγωγίαν. Τὰ παιδαγωγικὰ βιβλία κατεστάθησαν τῶσον εὐκόλα, ὥστε ὁ μαθητὴς προκόπτει χωρὶς τινος μεγάλου κόπου. Μετὰ τὴν ἐρεῦρεσιν τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων ἠξήσῃ τοσούτον, ὥστε καὶ μίαν ἑκατοντάδα σωμάτων τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος ἂν θῇ τις, δύναται ν’ ἀγοράσῃ αὐτὰ εἰς ἓν μόνον ἐργαστήριον. Βιβλία, εἰς τὴν χώραν ταύτην (τὴν Βεγγαλίαν) ἀξίζοντα ἑκατὸν πεντήκοντα ρούπια*, προμηθεύονται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ δέκα ἢ δώδεκα.

Οἱ ευκατάστατοι Ἀγγλοι, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν τέταρτον χρόνον τῆς ἡλικίας, ἔχουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἐνησχολημένους εἰς τὸ γραφεῖν, ἀναγινώσκειν, καὶ μανθάνειν· οὐδέποτε συγχωροῦν εἰς αὐτοὺς νὰ μένωσιν ἀργοί. Ἐάν ἀνὴρ ἢ γυνὴ τις ἀγνοῇ τὴν μουσικὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ ἱππεύσῃ, ἢ νὰ χορεύσῃ, λογίζεται ὑπὸ τῶν ευκαταστάτων ὡς ἀνθρώπος ἐκ ποταποῦ γένους, καὶ δὲν τοῦ λείπει ἐξουθένσεις καὶ ἐνείδος. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις λέγουν, ‘Τοῦ δεινὸς οἱ γονεῖς, πτωχοὶ ὄντες, δὲν ἡμποροῦν νὰ χορηγήσωσι τὴν δαπάνην τῆς ἀνατροφῆς του· ὅθεν τὰ τέκνα των εἶναι ἀμαθέστατα. Αἱ κυραὶ μάλιστα, ὅσαι δὲν ἐξεύρουν οὔτε νὰ χορεύωσιν οὔτε νὰ τραγουδῶσι,

* Τὸ ‘Ρούπιον, νόμισμα τῆς Ἰνδοστάν, ἰσοδυναμεῖ μὲ δέκα περίπου γρόσια.

δὲν χαίρουν μεγάλην ὑπόληψιν· ποτὲ δὲν καλοῦπαν-
δρεῖνται. Ἐν συντομίᾳ, ὁ τρόπος τῆς τῶν Ἀγ-
γλων ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως διαφέρει ἀπὸ τὸν
Ἰνδικὸν ὅλως διόλου· καθότι εὐγενεῖς τινὲς καὶ μεγί-
στάνες εἰς τὴν πατρίδα μας στέλλουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
νὰ διδάσκωνται ἀμισθί· ἀποκοτῶν δὲ εἰς τὸ σχολεῖον
χιλίας πονηρὰς ἔξεις, ἐνῶ ὁ κόσμος φαντάζεται ὅτι
μυθάζονται γράμματα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα παραβλέ-
πονται ὑπὸ τῶν εὐγενῶν μας, καὶ ἡ δωρεὰν ἐκπαίδευ-
σις δὲν λογίζεται ἀτιμος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως
δαπανῶνται χρήματα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς σοφίας.

Ὁ Μίρζας ἐνταῦθα, ὡς Ἀσιανὸς, κυττάζει μᾶλλον
τὰ σωματικὰ παρὰ τὰ νοητικὰ πλεονεκτήματα, ἐξαιρέ-
τως εἰς τὰς γυναῖκας· ἡ ἐνδέχεται, κατὰ τὸ ἐκπαιδευ-
τικὸν σύστημα τοῦ καιροῦ ἐκείνου, νὰ ἐτίμων οἱ Ἀγγλοι
μᾶλλον τὰ πρῶτα παρὰ τὰ δεύτερα. Ἐκτοτε βέβαια
ἠλλαξαν τὰ πράγματα· ἀλλὰ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ εἴπω-
μεν ὅτι τοῦτο δὲν ἀληθεύει ἀκόμη ὡς πρὸς τὰς γυναῖ-
κας. Ἡ οὕτως ὅμως ἡ ἀλλέως, ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν
εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ. Ἀς ἴδωμεν τί λέγει περὶ
τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν πενήτων.

Οἱ πτωχοὶ τῆς Ἀγγλίας, παρατηρεῖ, γραμματι-
ζοῦσι τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, πληρό-
ντες ἐν ρούπιον τὴν ἐβδομάδα. Διὰ τὰ κοράσια
ὑπάρχουν σχολεῖα ἰδιαίτερα. Ἰδοὺ τοὺς παῖδας κατὰ
σειρὰν ἐπὶ τινος καθίσματος, καταγινομένου εἰς μελέ-
την. Ὁ διδάσκαλος, μὲ δερματίνον λωρίον εἰς τὴν
χεῖρα, ἤκουεν αὐτοὺς ἀπαγγέλλοντας τὸ μάθημα, ἀρχί-
ζων ἀπὸ τοῦ ἐν ἄκρον, καὶ προβαίνων κατὰ ὅλην τὴν
σειράν. Πάντα δὲ, ὅστις ἐσφαλῇ, τὸν ἐκτύπα εἰς τὰ
νῶτα τόσον ἀλύπητα, ὥστε πολλάκις ἐπλήγανε τὰ τρυ-
φὰ μέλη τῶν ἀργυροειδῶν αὐτῶν κορμίων. Τοῦτο
φαίνεται μὲν ἀπάνθρωπον, πλὴν ἀληθεύει καὶ ὁ λόγος
οὗτος, “Ἡ τυραννία τοῦ διδασκάλου εἶναι καλὴτέρα
παρὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρός.”

Οἱ τῶν κατωτέρων τάξεων, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Σκω-
τίαν, δύνανται ὅλοι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσιν,
ἐκτὸς μερικῶν, ὅσων οἱ γονεῖς δὲν εὐκολύνονται νὰ
στελλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ ὀλίγων ὅσοι,
ἀδύνατον ἔχοντες πνεῦμα, δὲν ἐμποροῦν νὰ μάθωσι.
Ἀπὸ τὰ πτωχὰ παιδιά γραμματισθῶσιν ἱκανῶς, βάλ-
λονται εἰς διαφόρους τέχνας· ὁ μὲν γίνεται χρυσοχόος,
ὁ δὲ σιδηρυργός, ὁ δὲ ὑποδηματοποιός, ὁ δὲ ράπτης.
Οἱ Εὐρωπαῖοι δύνανται νὰ μάθωσιν ὅποιαν τέχνην
θέλουν. Ἡμεῖς δὲ, οἱ Ἰνδοὶ, αἰσχυρόμεθα νὰ μάθω-
μεν διαφόρους τέχνας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐὰν ὁ πα-
τήρ τινος μετῆρχετο εὐτελεῖς τι ἐπάγγελμα, ὁ υἱὸς δὲν
ἠκολοθεῖ τὰ βήματα τοῦ πατρός του, ἀλλὰ λέγει,
“Θέλω γένειν στρατιώτης.” Οἱ Ἰνδοὶ πράττουν πάντῃ
διαφύκῃ· ὅλοι μετέρχονται τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα ἢ ἐπι-
τήδευμα, ὁποῖον καὶ οἱ προπάτορές των.

Μολοντί, ὁ ἀγαθὸς Μίρζας ἐγκρίνει ἀνεξαίρετως τὸ
κατ’ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν παιδαγωγικὸν σύστημα τῆς
Ἀγγλίας, ἡμεῖς, μ’ ὅλον τοῦτο, βλέπομεν εἰς αὐτὸ τινὸς

δυσάρεστα· χαίρομεν δὲ πρὸ πάντων διὰ δύο ἔκτοτε
γενομένας μεταβολάς· ἡ μὲν εἶναι, ὅτι παρῆλθεν ἡ
σκληρὰ ἐκείνη δεσποτεία, καὶ ὅτι τὰ τέκνα ἤρχισαν
νὰ θεωρῶνται ὡς προικισμένα μὲ αἰσθήματα καὶ νοητι-
κὰς δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων δραστηριώτερον ἐμποροῦν
νὰ κυβερνῶνται, παρὰ διὰ σωματικῶν ποινῶν. Ἡ
βασιλεία τῆς ράβδου καὶ τοῦ δερματίνου λωρίου παρέρ-
χεται πρὸ πολλοῦ, καὶ ἡδὴ σχεδὸν παρῆλθε. Ἡ δὲ
ἄλλη τῆς εὐχαριστήσεως αἰτία εἶναι, ὅτι μόλις πλέον
ὁποιαδήποτε τέκνα ἀποκλείονται ἀναγκαίως τῆς ἐκ τῶν
γραμμάτων ὠφελείας διὰ τὴν τῶν γονέων ἀνικανότητα
νὰ πληρῶνσι τὰ δίδακτρα.

Πολλὰ παρατρέχοντες διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου, τὰ
ὁποῖα σκοπὸν εἶχαμεν νὰ εἰσάξωμεν, ἀρκούμεθα εἰς τὸ
ἐξῆς μόνον ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖ μέρος τῆς
μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ βίου διεξοδικῆς
συγκρίσεως. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὡς πρὸς τοὺς Ἀγ-
γλους ὁ εὐνοϊκὸς Ἰνδὸς περιγράφει μᾶλλον ὅσα ἔπρεπε
νὰ ὑπάρχωσι, παρ’ ὅσα κατ’ ἀλήθειαν ὑπῆρχαν.

Οἱ Ἀγγλοι καταγίνονται εἰς ὑποθέσεις μέχρι τοῦ
τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Περιοδεοῦν καὶ
βλέπουν τὰ περιέργα καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ κόσμου·
ἀπὸ δ’ ἀποκτήσωσιν ἀργύρια, τότε νυμφεύονται, καὶ
διαμένουν εἰς τὰ ἴδια, παραιτοῦντες τὰς περιπλανήσεις,
καὶ ἡσύχως διάγοντες μὲ τὰς συζύγους αὐτῶν.***
Ἀπὸ οἱ Ἀγγλοι κάμωσιν ἀρκετὰ χρήματα, ὥστε νὰ
διατηρῶνται μὲ ἄνεσιν, τότε νύκτα καὶ ἡμέραν κατ’
ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου, ἀκόμη καὶ ἂν ἐκταθῇ εἰς
ἐβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα χρόνους, καταγίνονται εἰς
τὸ νὰ προσαποκτώσιν γνώσεις, καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἀπρα-
κτοῦσι.

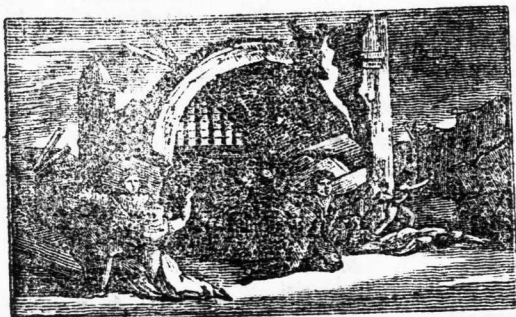
Οἱ Ἀγγλοι εἶναι φύσει οἰκονόμοι καλοὶ· οὐδέποτε
ἀσωτεύουν τὰργυρία των, τοὺς φαίνεται δὲ μεγάλη ἀτι-
μία νὰ ἦναί τις χρεωμένος. Αἱ μέσαι τῆς κοινωνίας
τάξεις θέτουν τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας τραπε-
ζίτου, καὶ λαμβάνουν τὸν τόκον αὐτοῦ κατὰ μῆνα,
ἀνέγγικτον ἀφίνοντες τὸ κεφάλαιον. Τόσον λογαριά-
ζουν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὰ ἐξοδά των, ὥστε πολλάκις
συμβαίνει νὰ μὴν ἔχη πλούσιός τις παρὰ ἓνα μόνον
θεράποντα, ὅστις νὰ ξυρίξη καὶ νὰ ἐνδύνη αὐτόν· ἐκτὸς
δὲ τούτου ἔχει μίαν μαγεύσαν καὶ μίαν θαλαμηπό-
λον, καὶ διὰ τοὺς ἵππους ἓνα μόνον ἱπποκόμον. Ὁ
οἰκοδεσπότης περὶ τὴν ὥραν τοῦ εἰς περιπάτους, ἱπ-
πηλασίας, καὶ εἰς κυνήγιον· ἡ δὲ συμβία του φροντίζει
δι’ ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, ἐπιστατεῖ τὰ οἰκιακὰ
ἐξοδα, καὶ γενικῶς οἰκονομεῖ τὰ πάντα.

Πολλοὶ οἰκογενειάρχαι πλούσιοι δὲν ἔχουν ἀμάξας.
Εὐγενεῖς, ἀκόμη καὶ πρίγκιπες, δὲν νομίζουν ὅτι ἐξευ-
τελίζονται, πεζοὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς ὁδοὺς περιερχό-
μενοι, εἴτε ἡμέραν, εἴτε νύκτα· βακτηρίαν λαμβάνοντες
εἰς τὴν χεῖρα, ἐξέρχονται μὲ ἀπλὰ φορέματα. Δὲν
ὁμοιάζουν κατὰ τοῦτο τοὺς ἄρχοντας καὶ πλουσίους τῆς
Ἰνδοστάν, οἵτινες συνοδεύονται, ὁσάκις ἐξέλθωσι, μὲ
πληθὺς ἐπίπων καὶ πεζῶν. Τὴν ἡμετέραν φαντασίαν

καὶ πομπὴν ταύτην θεωροῦν οἱ Ἀγγλοὶ ὡς ἄτοπον καὶ ἀνωφελὴ δαπάνην, καὶ γελοῦν τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης ὡς μωροὺς καὶ ἡλιθίους. Λέγουσιν ὅτι, ἐάν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐφαίνετο τις περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ πομπῶδους θεραπειάς, τὰ παιδία τῆς πόλεως καὶ ἀγορᾶς ἤθελαν ῥίψιν χρώματα εἰς τοὺς ὁπαδούς του, καὶ χλευαστικῶς ἤθελαν κροτῆσαι τὰς χεῖρας, καὶ λιθοβολήσιν αὐτόν.

Δὲν μένει πλὴν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μετὰ διητῆ καὶ ἐννεάμηνον ἀπουσίαν ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ πολλοὶ ματαίως ἐπροσπάθησαν νὰ καταπείσωσιν αὐτὸν ὥστε νὰ μακρύνῃ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ διατριβὴν του.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΚΑΡΑΚΚΑΝ.

Τὴν 26ην Μαρτίου, 1812, Μεγάλῃν Πέμπτην, ὤραν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, ἐνῶ αἱ ὁδοὶ τῆς Καρακκάς (πόλεως εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν) ἔγεμαν ἀπὸ λιτανείας, αἱ δ' ἐκκλησίαι ἀπὸ ἱερῆς καὶ λαϊκῆς, καὶ ἐνῶ ἐτελοῦντο αἱ τῆς μαστιγώσεως καὶ σταυροφορίας ἱεροπραξίαι, συνέβη ὀλεθριώτατος σεισμός. Τὸ ῥάγισμα τῶν οἰκῶν, καὶ ἡ πτώσις τῶν κεράμων, ἦσαν τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Οἱ σεισμοὶ διεδέχοντο ἀλλήλους μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα, καὶ ἦσαν τόσοσιν δυνατοί, ὥστε ἄνθρωποι ἰστάμενοι καὶ περιπατοῦντες ἐκλονίζοντο, καὶ μάλιστα ἐπιπταν καταγῆς. Κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκρημνίζοντο οἰκοὶ καὶ ἐκκλησίαι, καὶ παντοῦδεῖς ἄλλαι οἰκοδομαί. Νέφη κονιορτοῦ περιετύλισσαν τὰ πάντα· χτίρια δὲ πεπτωκότα, μὲ τοὺς νεκροὺς καὶ πληγωμένους κατοίκους των, παρίσταναν φοβερὰ παντάχου θεάματα. Οἱ δυστυχεῖς ὅσοι ἐπέζησαν περιεπλανῶντο κατ' ὅλην τὴν νύκτα· τὴν δ' ἐπαύριον διετάχθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ν' ἀποσυρῶσιν ἐκ τῶν ἐρείπειων τῆς πόλεως, καὶ νὰ κατασκευάσωσιν ἐπὶ τῆς γειτονεύουσας πεδιάδος.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΝΙΑΣ.

Εἰσαγγέλλοις τις εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν Γαλλίαν διήσχυρίσθη ποτὲ, ὅτι ἡ μονομανία δὲν εἶναι παρὰ μία χίμαιρα, ἐν φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἐπικαλοῦνται ποτὲ μὲν διὰ ν' ἀποσκάσωσι τοὺς ἐνόχους ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς δικαιοσύνης, ποτὲ δὲ διὰ νὰ στερήσωσιν αὐθαριέτως τὸν πολίτην τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας.

Ἄλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἐνὸς ῥήτορος δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὰς παρατηρήσεις ἀνδρῶν, οἵτινες, ἀφιερῶσαντες ὁλόκληρον τὴν ζωὴν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ πάθους τούτου, βεβαιοῦν τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ὑπαρξίν διὰ διαφορῶν παραδειγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέροντες ἐνταῦθα τινὰ, θέλομεν προσθέσειν καὶ ἐν ἀρκετὰ περιέργῳ, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπαρουσίασε δίκη τις συζητηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν.

Ἐνίστε οἱ μονομανιακοὶ ἐνεργοῦν μὲ πεποίθησιν ἐσωτερικὴν, ἀλλὰ παραφρονοῦσιν· ἡ φαντασία των ἀποπλανᾶται· οἱ συλλογισμοὶ των ὑπάρχουν ἐσφαλμένοι· αἱ δὲ πράξεις των ἔχουν μίαν αἰτίαν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι προμελετημέναι.

Ἐκπεπληγμένοι χωρικός τις ἀπὸ τὴν κατανυκτικὴν διδασχὴν ἐνὸς ἱεροκλήρυκος, σφάζει τὰ τέκνα του, διὰ νὰ σώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τὰς ποινὰς τῆς ἄλλης ζωῆς.

Ἄλλοι βλέπουσιν παντοῦ ἐνώπιόν των ἐχθροὺς καὶ ἀντιπάλους, καταδιωγμοὺς καὶ κινδύνους, καὶ ἄλλοι θέλουν νὰ ἐκδικηθῶσιν ὕβρεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἔλαβαν.

Ἐνίστε δὲ οἱ μονομανιακοὶ δὲν παρουσιάζουν οὐδεμίαν ἀταξίαν τῶν διανοητικῶν των δυνάμεων, καὶ μ' ὅλον τοῦτο παρασύρονται ἀπὸ μίαν ὁρμὴν ἀκαταμάχητον, ἀπὸ ἐνστίγμα τυφλὸν πρὸς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πράξιν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀποδοκιμάζουν. Κατακυριευμένοι ἀπὸ τὰς ἰδέας τῆς κλοπῆς, τοῦ ἐμπρησμοῦ, τοῦ φόνου, ἢ τῆς αὐτοχειρίας, ἰδέας τὰς ὁποίας ματαίως ἀγωνίζονται ν' ἀποβάλωσι, συναισθάνονται ὅλην τὴν φρίκην τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν, ἀλλ' ἡ θέλησις των νικάται, καὶ ἄνευ τινὸς αἰτίας, ἄνευ συμφέροντος ἢ πάθους τινὸς, κλέπτουν, βάλλουν πῦρ, φονεύουν, αὐτοχειριάζονται.

Ἵππρῆτριά τις ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τῆς κυρίας της, ἱκετεύονσα νὰ τὴν ἐπιτραπῇ ἡ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπομάκρυνσις· διότι, εἶπεν, ὁσάκις ἐκδύε το τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀνέτρεφε, καὶ τὸ ὁποῖον ὡς ἄλλη μήτηρ ἠγάπα, ἠσθάνετο ἐπιθυμίαν σφοδρὰν νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὴν κοιλίαν.

Ἀνὴρ, ἐγνωσμένος διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἤθους του, ἐβασανίζετο ἀπὸ φοινικὰς ἐπιθυμίας, ἱκέτευε δὲ καθεμέραν εἰς τοὺς ναοὺς τὴν ἄπειρον τοῦ Ὑψίστου ἀγαθότητα νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς φοινικὰς ἐπιθυμίας του, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζεν οὐδεμίαν αἰτίαν.

Χωρική τις, ἐνῶ ἠγάπα τρυφερῶς τὸ νεογέννητον αὐτῆς τέκνον, αἰσθάνεται αἰφνης καὶ ἄνευ λόγου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸ σφάζῃ, ἐτοιμάζεται δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πράξιν, ἀλλὰ, φρίττουσα, ἐξέρχεται τῆς οἰκίας, ὥστε νὰ διασκεδάσῃ τὴν τρομερὰν ἐπιθυμίαν της· ἐπιστρέφει δὲ νὰ τὸ γαλακτοτροφῇ, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία ἐπανέρχεται, καὶ πάλιν ἀπομακρύνεται.

Ἄλλη δυστυχευτέρα μήτηρ συναισθάνεται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πνίξῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὰ τρία τέκνα της, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευε, καὶ ἀμέσως τὰ τέκνα της βυθίζονται.